

Godsdienstles: 'Zet in op vorm'

“Godsdienstlessen op middelbare scholen zouden veel meer ingestoken moeten worden vanuit de vorm dan vanuit de inhoud.” Dat opmerkelijke advies gaf broeder Thomas Quartiers o.s.b. tijdens een studiedag voor docenten godsdienst/levensbeschouwing, die op 13 september in Sittard werd gehouden. Volgens Quartier zijn kinderen op die leeftijd veel ontvankelijker voor zaken als “structuur, stijl en stilte” dan voor feitelijke kennisoverdracht.

De studiemiddag vond plaats in het Trevianumcollege in Sittard en was een gezamenlijk initiatief van het onderwijsbureau van het bisdom Roermond en de vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs Verus. De benedictijner monnik Thomas Quartier van de Willibrordusabdij in Doetinchem was gevraagd te spreken over het thema ‘Kansen voor Levensbeschouwelijke Vorming in Limburg’. Hij is onder meer docent rituele studies aan de universiteiten van Nijmegen en Leuven.

Volgens Quartier is de huidige generatie kinderen op middelbare scholen opgevoed door ouders die zelf al redelijk ver van kerk en religie af zijn komen te staan. Daardoor is het geloof in de meeste gezinnen volgens hem helemaal geen onderwerp van gesprek meer. “Vroeger had je nog wel tegenstellingen in de kerk tussen links en rechts. Maar zelfs dat is iets van 60-plussers geworden. Jongere generaties begrijpen helemaal niet meer waar het in de kerk over gaat,” aldus Quartier. “Er heerst een totaal gebrek aan religieuze socialisatie.”

Nieuwe openheid

De monnik ziet dat overigens niet als iets negatiefs. “Het voordeel daarvan is dat er een nieuwe nieuwsgierigheid van onbevangen mensen ontstaat. Er is ruimte voor een nieuwe openheid om over geloof te praten.” zo betoogde Quartier. Volgens hem zouden scholen die openheid kunnen gebruiken door leerlingen niet direct te overladen met feitenkennis, maar door ze iets van het geloof te laten ervaren. Bijvoorbeeld door een kerk of een klooster te bezoeken en de leerlingen aan de hand van wat ze ervaren vragen te laten stellen, waardoor het gesprek over de inhoud toch op gang komt.

“We zijn geneigd te denken dat je het geloof kunt doorgeven door mensen vol te pompen met kennis. Mijn ervaring als benedictijn is dat het precies andersom werkt,” aldus Quartier. “Mensen worden in eerste instantie geraakt door de vorm, zoals liturgie, muziek, de sfeer in een kerk of de structuur van het kloosterleven. Pas als je die op je laat inwerken, komt er ook ruimte voor dieperliggende geloofsvragen.” Scholen zouden in hun manier van lesgeven meer gebruik van dat principe kunnen maken, zo hield Quartier de aanwezige docenten levensbeschouwing voor.

Doelloosheid

Deze waren het overigens lang niet allemaal met hem eens, waardoor er zich een levendige discussie ontspon. Van de leraren wordt verwacht dat ze door kennisoverdracht aan het einde van het schooljaar meetbare doelen hebben gehaald, zo luidde hun commentaar. Volgens Quartier is dat juist in het vak godsdienst onmogelijk. Hij pleitte daarom voor een “doelloosheid van het levensbeschouwelijk onderwijs.” Juist door het feit dat leerlingen niet perse iets hoeven te leren, maar vooral over hun ervaringen praten, leren ze volgens hem het meeste. “Het uiteindelijke doel is reflectie op jezelf, de ander en God en dat is nooit vast te leggen in meetbare doelen,” aldus Quartier.